

Znanost in umetnost.

* **Prihajač.** Povest. Spisal dr. Detela. Ljudske knjižnice 7. zvezek. Ljubljana 1908. — Zopet nas je »Ljudska knjižnica« razveselila s povestjo iz domačega kmečkega življenja izpod peresa enega naših najboljših ljudskih pisateljev, dr. Detele. Povest »Malo življenje«, ki izšla iz njegovega peresa v 4. zvezku »Ljudske knjižnice« in povest, ki jo od njega zdaj objavlja »Dom in Svet«, sta priljubljenemu pisatelju zagotovili odlično mesto v vrsti naših so-objavnih ljudskih romanopiscev, pričujoča pa mu pridobila še več simpatij. O vsebini nečesar izdati, toliko povdarjamo, da je resno slikano življenje na kmetih, da so značaji ostro in živo zarisani in da je vsa smer dela tako blažljiva in povzdigujoča, kakor smo sploh navajeni pri Deteli, ki ustvarja dela trajne vrednosti brez ozira na novodobno hitrominljivost strujarstva. Ne dvomimo, da bo »Prihajača« naše ljudstvo z velikim zanimanjem bralo. Naša izobrazitelna društva, ki imajo knjižnice, naj si jo vsa naroče, kajti na ta način si bodo obogatila knjižnico in ljudstvu nudila lepega beriva. Pri tej priliki opozarjamo na vse dosedaj izište zvezke »Ljudske« in »Leposlovne knjižnice«, od vsake je že sedem zvezkov. 14 zvezkov — to tvori že malo knjižnico, ki bo zelo prav prišla vsem družtvom po deželi. Dandanes, ko nasprotiki tako zelo snujejo knjižnice, moramo gledati, da naše čimdaljebolj izpopolnimo. Cena 90 vin., vez. 1 K 70 vin. Posebno ugodna prilika za nabavo obeh knjižnic se nujno zdaj, ko je kakor smo izvedeli, cena »Leposlovni knjižnici« zelo znižana. Dobi se v »K a t o l i š k i B u k v a r n i c i« v Ljubljani.

* **Slovenska sveta maša** za mešan zbor s spremljavo orgelj, zložil Janez Laharnar, II. natis, je ravnokar izšla za zalogi »Katoliške Bukvarne«. — Lahka, zelo melodijozna slovenska maša odgovarja popolnoma velik potrebi naših zborov na deželi.

Državni zbor.

D u n a j, 6. julija.

Utrujen parlament.

Bila je velika napaka, ker je parlament prekinil seje od 21. grudnia do dne 2. aprila. Zgodilo se je sicer z namenom, da more med tem proračunski odsek mirno zborovati ter rešiti proračun. Toda vsaj dvakrat na teden bi bila mogla zborovati poslanska zbornica. V dobrih dveh mesecih bi bila rešila več predlog, ki sedaj čakajo rešitve. Pa tudi razni drugi odseki bi bili pripravili novega gradiva. Ta velika napaka se sedaj maščuje.

Ko žgè poletno solnce in je klasje zrelo, tedaj mnogi poslanci nimajo občutka v parlamentu. Eni beže s pekočega dunajskega tlaka v kopališča, drugi domov h koscem in žanjicam. V zbornici pa tavajo izmučeni poslanci, ki redno obiskujejo zbornične in odsekove seje. Brez šale, človek se s časom utruja duševno in telesno, ako v sparjenem zraku samo poslušala dolge ure dolgočasne govore. Tej utrujenosti pa se pridruži še nervoznost. V takem »razpoloženju« zbornica pač ni zmožna, da bi v štirinajstih dneh rešila še določeno vrsto važnih zakonov. Zvišanje novincev za deželno brambo, odškodnine rezervistom, melioracijski zakon, izboljšanje plač državnim uslužbencem, zvišanje žganjarine, to so vprašanja, ki zahtevajo premisleka in časa. Sicer je res, da

ga in Kopitarja« (1808—1828), drugo pa l. 1897. pod naslovom: »Nova pisma Dobrovskega, Kopitarja i drugih jugozapadnih Slovanov«. V tej zadnji knjigi je korespondenca Kopitarjeva, Metelkova, dr. Zupanova, Primčeva z drugimi slovanskimi veljaki. Obema tema zbirkami, ki sta prevažni za zgodovino slovenskega in slovanskega jezikoslovja, je Jagič dodal temeljite uvode. Mimo teh samostojnih del je več njegovih učenih razprav objavila v svojih izvestjih cesarska akademija znanosti na Dunaju, n. pr. l. 1900. »Zur Entstehungsgeschichte der kirchenslavischen Sprache«, kjer podaja točno v kronološkem redu dela onih mož, ki so se bavili s tako zanimivim staroslovenskim vprašanjem, pretresuje kritično njih nazore, hipoteze in končno sam pove svoje stvarno mnenje o tej zadevi.

Naravnost ephalnega pomena je še neko drugo delo, katero je zasnoval baš Jagič, in za katerega je pridobil kot sodruke vse sedanje glasovite slaviste. Mislim na »Enciklopedijo slovanskega jezikoslovja«, katero slovanski filologi že dolgo težko pogrešajo. S tem literarnim podjetjem bo pač Jagič postavil venec svojemu učenemu delovanju.

(Konec prihodnjič.)

so poslanci imeli dovolj časa za proučevanje teh vprašanj, res pa je tudi, da se brez razprave ne sklepajo zakoni, ki so velikega finančnega in gospodarskega pomena. Tudi tu velja pregovor: Ura izgubljena, ne vrne se nobena. Vlada hoče sedaj nadomestiti zamujeni čas. Račun pa ji prekrizajo nemški kričači s Češkega z nujnimi predlogi. Ker so nameni teh demonstracijskih predlogov prozorni, objavijo jih celo liberalni poslanci iz planinskih dežel. Skoraj gotovo se zasedanje konča z »mačkom«.

Slovenščina v uradih.

Poslanec Žitnik in tovariši so na ministra za pravosodje in poljedelskega ministra vložili naslednjo interpelacijo:

Na Kranjskem je še mnogo skupnih zemljišč, katera čakajo razdelitve in uravnave lastninskih pravic in zemljiške knjige potom agrarske operacije.

Pri tem delu imajo sodnije in politična oblastva na Kranjskem, v katerih imenu deluje agrarska komisija, opraviti skoraj izključno — izvzemši nemško prebivalstvo na Kočevske — s slovenskimi prebivalci, od katerih je redko kdo v besedi in pisavi zmožen nemškega jezika.

Razsodbe agrarnih komisij, kakor tudi sklepi, odloki in naznanila sodelujočih sodnij se izdajajo posameznim udeležnim zemljiškim posestnikom.

Iz teh razsodb z razlogi, sklepov itd., ki obsegajo večkrat več pol papirja, naj vsak udeleženec razvidi svojo priznano ali odrečeno pravico do razdeljenega zemljišča, da more izvajati tudi pravne posledice.

Da pa morejo te razsodbe in sklepi ustrezati svojemu namenu, morajo se izdajati v jeziku, ki ga razumejo opravičenci, za slovensko prebivalstvo torej v slovenskem jeziku.

Večkrat pa se dogaja, da navzlic praktičnim namenom in dotičnim ministrskim ukazom slovenske stranke dobivajo nemške rešitve.

Tako je 63 posetnikov v čisto slovenski vasi Slavina na Notranjskem dobilo v agrarni zadevi dvanajst strani obsežen sklep od okrajnega sodišča v Postojni pod št. l. 307/8 z dne 20. maja 1908 v nemškem jeziku, ki ga skoraj nobeden ne razume.

Jasno je pač, da niso bili merodajni stvarni razlogi, ki bi upravičevali ta nemški sklep za slovenske posestnike. Jasno pa je tudi, da more marsikateri udeleženec trpeti škodo, ker ne razume nemškega sklepa. To pa gotovo ni namen agrarne operacije, in pa naši sodbi se to dogaja le vsled okornosti in zločnosti oblastev, ki se ne znajo ali nočejo prilagoditi dejanskim potrebam življenja.

Zato vprašajo podpisani:

Ali so te razmere znane gospodoma ministroma za pravosodje in poljedelstvo in ali hočeta ukreniti, da bodo dotična oblastva iz stvarnih razlogov slovenskim strankam povsod, koder bivajo Slovenci, izdajala le slovenske razsodbe in sklepe?

Delavsko zavarovanje.

Zbornica danes nadaljuje razpravo o nujnem predlogu poslanca Elderša in tovarišev, ki zahtevajo reformo zavarovanja za slučaje bolezni in nezgod. Danes sta govorila za nujnost glavna govornika pl. Stransky in Tuller ter predlagatelj. Nato je zbornica soglasno pritrdila nujnosti.

V nadaljni stvarni razpravi je minister za notranje posle baron Bienert izjavil v imenu vlade, da priznava to veliko socialno-politično vprašanje in potrebo reforme v tem oziru. Načrt je skoraj gotov in ga vlada predloži v jeseni dne 3. novembra. (Odobranje.) Vlada pa hoče obenem raztegniti to zavarovanje na širše sloje. (Živahna pohvala.)

Govorita nato Fresl in Bizek. — Axmann predlaga resolucijo, ki pozivlja vlado, naj dobe tudi taki zasebni uradniki državne prispevke k rentam, ki imajo enake razrede, kakršni se uvedejo po postavi o starostnem in invalidnem zavarovanju. — Loser predlaga, naj se vzame za zakonski načrt o delavskem zavarovanju gotovo predloži zbornici 3. novembra.

Komenskega šola.

Nato odgovarja naučni minister na interpelacijo nemških poslancev z ozirom na češke izkušnje na dunajski češki zasebni šoli. Minister je rekel, da se ne uvajajo na Dunaju češke izkušnje, ker se smatra, da so napravljene v Breclavi. Naglašja, da je naznanil besedilo razglasa o tej zadevi že 5. majnika v proračunskem odseku, ne da bi bil kdo ugovarjal. Pravice javnosti pa ne podeli nenemškimi nižjeavstrijskim šolam, ker je po razsodbi državnega sodišča edino nemščina na Nižje-Avstrijskem deželni jezik. (Horsky: »Kaj pa 450.000 Čehov na Nižje-Avstrijskem!«) — Minister končno še izjavi, da ni mogoče

podeliti Komenskega šoli pravice javnosti. Minister ni rekel, da umakne odlok.

Nujni predlogi nemških poslancev s Češkega.

Ker Nemci nočejo umakniti svojih nujnih predlogov, je položaj oslabšan. Nemški svet za Češko je izdal oster oklic proti počehovanju uradov na Češkem in napoveduje 40 protestnih shodov. Beck pa le ni izgubil upanja, da reši položaj. Jutri je napovedana ožja seja klubovih načelnikov, na katerem skrči svoj maksimalni program na sledeče točke: Severna železnica, vojaški predlogi, melioracijska predloga in pa davek na avtomobile. Vlada upa, da to izvede. Stranke pa žele, naj bi še ta teden zaključili zasedanje. »Nemško-radikalna korespondenca« objavlja komunistične, ki naglašja, da se je po nemških nujnih predlogih poostiril položaj še zato, ker se hočejo pečati z narodnimi vprašanji tudi krščanski socialci in ker vlada na Češkem mogočno protestno gibanje, ker vlada načrtoma uvaja po uradih in oblastih češčino. V nedeljo so napovedani po nemškem Češkem protestni shodi.

Hišni davek.

Jutri vlada predloži reformo hišnega davka, ki se zniža za 85 milijona kron.

ITALIJA SE PRIPRAVLJA.

Pariz, 6. julija. »Figaro«, ki po revalskem sestanku pridno hujska proti trozvezi, komentira obširno sklep italijanskega parlamenta, ki je skoro soglasno sklenil dovoliti velikanski kredit za utrdbo meje proti Avstriji. Piše, da Italiji preti zgolj od zavezane Avstrije, ki se pridno ob meji utrja, nevarnost, ker bi avstrijska armada z lahkoto zasedla Benečijo in Lombardijo. Zdaj da je ta nevarnost odstranjena. Trozveza da ničesar pozitivnega ni storila in je celo Italijo izpostavljala nevarnosti sovražne invazije (!).

Perugia, 6. julija. Italijanski generalni štab potuje ob jadranski obali, da študira, kako v slučaju napada od sovražne strani braniti jadransko obal. Prihodnje velike vaje kopne armade in mornarice v Markah in v Umbriji bodo imele namen, pokazati, kako bi se vršila obramba jadranskih pokrajin.

ZOPET USTAJA NA FILIPINIH.

Manila. Tukaj je anonimnim potom pričela krožiti okrožnica, koja pozivlja vse rodoljube na Filipinih, naj prične z ustajo. Teh okrožnic kroži na tisoče po mestu in po deželi in dosedaj ni bilo mogoče dognati, od kje prihaja in kdo jo je razširil med ljudstvom. Na okrožnici so stari, takozvani kabalistični znaki, kakoršnih se je svoječasno posluževala organizacija Katipunanov. V letaku se očita Američanom, da so prinesli deželi tiranstvo mesto svobode in da Američani nimajo družega namena, nego domačine izkoriščati in jih držati v sužnjstvu. Nadalje se imenujejo Američani v okrožnici nesramne, nepoštenne in pihančevanju podvržene lopove. Tudi moralo ameriških žensk ožigosa. Dokler se ne prične ustaja, priporoča imenovani cirkular, naj domačini trebijo Američane potom zavratnih umorov, požiga in uničevanja poljskih pridelkov in živine. Listina se konča z besedami: »Živel Filipinci in smrt Američanom!«

Dnevne novice.

+ »Novo izdajstvo koroških Slovencev« so iznašli nekateri slovenski liberalni listi in »Rdeči Prapor«, ker je dr. Šusteršič, oziroma »Slovenski klub« umaknil neki nujni predlog v koroških zadevah. Ti na svetu najslabšeje informirani listi se ne vedo, da je to storil »Slovenski klub« na nasvet poslanca Grafenauerja in da oficijelno glasilo koroških Slovencev, »Mir«, nima nič proti temu. Zakaj se je to storilo, seve liberalnim slovenskim listom ne bomo razlagali, ker vemo, da vse le pokvarijo.

+ »Narodove« informacije. »Slovenski Narod« je včeraj med brzojavkami poročal, da je dvorni svetnik Dobida poklican v finančno ministrstvo. To vpoklicanje g. Dobide v finančno ministrstvo ni za čitatelje »Slovenca« nikaka novica več, »Slovenec« je o tem že davno poročal. Na predsedstvo tukajšnjega finančnega ravnateljstva je prišel včeraj le dotični ministerialni odlok s tozadevnim dekretom za Dobido. To, kar je vedelo naše uredništvo že davno — prijavili smo to 27. junija, namreč tisti dan, kot je datovan dotični ministerialni odlok — to je izvedelo uredništvo »Slovenskega Naroda« šele včeraj, što je bilo informirano iz tukajšnjih uradniških krogov ter je napravilo iz te ljubljanske informacije prvo najvažnejšo brzojavno informacijo, ki se je spisala v Ljubljani. To, kar je prijavil »Slovenec« vže 27. junija, o tem poročal »Slovenski Narod« brzojavno šele 6. julija, a hoče kljub temu

veljati kot najboljše informiran slovenski list.

+ Dva nova telovadna odseka. Iz Logatca. Nova odseka je dobila Z. T. O. v nedeljo, 5. t. m., na god sv. bratov Cirila in Metoda v Logatcu. Ustanovila sta se namreč v eni fari kar dva telovadna odseka. Lepo je govoril navdušenim mladeničim predsednik zveze, br. dr. Lovro Pogačnik. — V Gor. Logatcu je pristopilo k odseku 21 telovadcev, v Dol. Logatcu pa 32. Naj se razvijata ta dva najmlajša odseka in naj širita ogenj zavednosti in prosvete po vsej dolini!

+ Jadranskega klerikalnega zmaja z milotožnim javkanjem pobija neki liberalni učiteljček v včerajšnjem »Narodu«. Posebno ga peče, da kaplan Čok izvrstno dela v Sv. Ivanu za krščansko-socialno organizacijo in da iz Ljubljane hodijo naši somišljeniki predavat v tržaško okolico. Presneto se moti člankar, ki piše, da F. Terseglav predava po tržaškem okolišu pri »zaprtih vratih«. Dr. Krek, dr. Lampe in F. Terseglav so vsigdar po tržaškem ozemlju govorili pri široko na stečaj odprtih vratih in bodo še dostikrat govorili, ako jim Bog da in ljubo zdravje. V Boljuncu smo celo pod milim nebom govorili in shod je bil napovedan celo cel teden preje — »Eđinjaši« pa so se bali priti, ker bi si bili vrli Boljunčani, ako bi bili sitnosti stresali, gotovo ogledali liberalne hrbe in pete! Gospod Grmek, preko vas in kljub vam bomo organizirali krščansko-socialno Primorje in vaše pisanje nam bo najbrž še bolj pomagalo, da bomo uspešneje delali! V Škofjo Loko pa pride gotovo 50 primorskih fantov v nemat se za pametno organizatorično delo in ravno v Sv. Ivanu boste najprej videli sadove tega prizadevanja. Tako je in na tem ne bo nič izpremenila po »Narodu« obilo prelita tinta.

+ »Kmečka zveza« ima shod v nedeljo, dne 12. t. m., v Mokronogu. Poročat prideta poslanca gg. dr. Lampe in Mandelj. Može, na noge!

+ Konferenca za pomoč proti suši se vrši danes v poljedelskem ministrstvu. Mnogo zaslug ima na tem med drugimi poslanec dr. Korošec. Na južnem Štajerskem vsled pomanjkanja krme prodajajo kmetje živino po 26 kr. kilo, teleta po 30 kr. kilo. Tudi žetev je tako slabo izpadla, da stojijo kmetje pred polomom. V agrarnih krogih se zahteva prepoved izvažanja krme.

+ Vseslovanski svobodomiselni dijaški shod. O vseslovanskem dijaškem shodu, kjer so se posebno slovenski liberalni visokošolci odlikovali po pustih in brez vsebinskih govorih, so liberalni listi poročali, da so na njem bili zastopani Poljaki. Resnica pa je ta, da poljsko dijaštvo na tem shodu ni bilo zastopano, ampak se ga demonstrativno ni udeležilo, ker ga ni bila volja poslušati ondi radikalne dijaške otrobe. Liberalni listi in njih poročevalci iz Prage so se torej v reklamne svrhe grdo lagali, ker so hoteli zakriti dejstvo, da je vseslovanski liberalni dijaški shod bil strašno klavrn.

+ Otvoritev železnice Kranj-Tržič. K včerajšnjem poročju imamo še pristaviti, da je na kolodvoru v Kranju, ki spada v župnije Šmartno, blagoslovil lokomotivo in novo železnico veleč. gosp. župnik Al. Šarc iz Šmartna ob asistenci domačih gospodov duhovnikov in prof. Perneteta. Slavnostni gostje so prisostvovali blagoslovu.

+ Ustanovi za slepce. Kakor se nam poroča, se odda meseca septembra 1908. v c. kr. vzgojnem zavodu za slepce na Dunaju dvoje mest ustanove dvornega svetnika viteza Zhishmana. Do teh ustanov imajo pravico slepi ubožni otroci obojega spola brez razlike veroizpovedanja in sicer najprej takšni, ki so rojeni na Kranjskem, potem takšni, ki so rojeni na Koroškem in naposled takšni, ki so rojeni na Štajerskem.

+ Novo reško resolucijo pripravljajo sedanjí hrvaški vodivni politiki. Koalicija, v kateri imajo odločivo besedo Srbi, dela na to, da se že to jesen sklene z Mažari kompromis, po katerem bodo pristaši srbsko-hrvaške koalicije zopet prišli do vlade. Reško resolucijo so Mažari sklenili s Hrvati zato, ker so takrat rabili Hrvate proti kroni. Dognano je zdaj, da je načrt reške resolucije sestavil Košut sam. Zdaj so Mažari zopet pripravljani s Hrvati skleniti zvezo in sicer zato, ker cesar ni hotel predsankcionirati Andrassyjeve volivne »reform«, ki zagotavlja Mažarom premoč, temveč zahteva pošteno preosnovo. Mažari so zato v zelo kritičnem položaju. Kompromis s Hrvati bi jim ravno zaj prišel zelo prav. Sedanjí hrvaški politiki se bodo na mažarski lim zopet usedli, na čelu jim Supilo. Kam pa bodo Hrvatje prišli pod Supilovim vodstvom, to kažejo jasno dogodki zadnjih let. Mi se kot odkritosrčni prijatelji Hrvatov ne moremo za tako vrtoglavo politiko prav nič vnemati in jo

odločno obsojamo. Sedanji hrvaški vodivni politiki niso hrvaški narod.

— **Dvoje nesreč.** Iz Toplic na Dolenjskem se nam poroča: V soboto smo dobili precej izdatnega dežja, ki je ohladil in poživil razsušeno zemljo. Toda žal, da je po nekod padala vmes tudi toča, ki je pri žitu in po vinogradih napravila nemalo škode. Svignila je od Podturna čez Rigelj proti Lubancu. Vzela je pri žitu petino, pri trtju tretjino pridelka. — Sinoči se je v pozni uri vllila ploha med bliskom in treskom, strela je vrezala v kozolec župana Jan. Sitarja in hipoma se je zasvetil plamen v zraku. Zgorelo je vse: poslopje, ogromna zaloga krme in kmetijsko orodje. Rešiti ni bilo mogoče nič, ker je ogenj hitro izvršil kruto delo. Najstarejši ljudje ne pomnijo, da bi bila strela tako nizko v dolini užgala. Potreba strelvodov je očitna.

— **Ruski car je umrl,** namreč na Ježici gospod Ignacij Cunder, gostilničar pri »Ruskem carju«, star 78 let. Mož je bil nekdanj na Ježici zelo veljaven; vse oblasti in časti so bile združene v njegovi osebi. Od vseh spoštovan, je bil tudi od presvetlega cesarja odlikovan z zlatim križcem za zasluge. N. v m. p.!

— **Kakšno bo vreme?** Bo zopet še prelepo ta mesec. Rimljansko pravilo: Kakoršno je četrti in peti dan po mlaju, tako je cel mesec, ima svojo trdno veljavo. Po aprilovem mlaju četrti in peti dan je deževalo, oziroma snežilo, in bil je cel mesec moker. Po majnikovem mlaju je bila tretji dan predpoldnem rosica dežja, četrti in peti dan se je popolnoma zbrisalo nebo in bil je cel mesec brez dežja. Po junijevem mlaju četrti dan je bilo ponoči malo dežja, peti dan se je zjasnil, bilo je zopet brez dežja, le ob luninih spremeni: o prvem in zadnjem kraju in polni luni je bilo tupatam nekoliko dežja, ker Heršeljnov ključ tudi nekaj velja. Vendar četrti in peti dan je gospodov, on prevlada petelina na turnu, žabe v luži in barometer na oknu. Kolikokrat je že hotel dež iti, je že kapalo, pa ga le ni bilo, ker četrti in peti dan po mlaju ni dovolil. Da, še čez nov mlaj je vplivalo, da se vreme ni izpremenilo takoj ob mlaju, ampak je bilo šele tretji dan nekoliko dežja ponekod. Pa tretji dan le malo pomeni, ker je bil četrti in peti dan po julijevem mlaju zopet lep, zopet ni upati ta mesec dosti dežja, le ob luninih spremeni ga zna biti kaj malega, morda ob zadnjem kraju kaj več, vendar ne dolgo.

— **Slovenska kolesarska dirka** iz Trsta v Gorico je sedaj dovoljena.

— **Od državne železnice.** C. kr. tržaško ravnateljstvo državnih železnic je imenovalo: za koncipijente: Hajek Friderika pl., dr. Stecchina Karola pri ravnateljstvu, za strojnega asistenta Nussbaum Franca pri kurilnici v Splitu, za asistente: Valenčič Vlad. pri kurilnici v Gorici, Savorgnan Franca na Opčini, Masini Viktorja v Trstu prosta luka, Brce Matevža v Herpelje-Kozina. Ješe Pavla v Kranju, Miani Arturja pri ravnateljstvu. Pri tem imenovanju je napravilo ravnateljstvo očitno krivico nekemu slovenskemu aspirantu pri ravnateljstvu, ker ga ni imenovalo za asistenta, zato ker je zaveden Slovenec, izboren in splošno poraben uradnik; zato pa je imenovalo službeno mlajšega aspiranta ne Slovenca, da, dvema neslovenskima aspirantom — juristoma — so izpregledali celo po pol leta. O stvari bodo govorili zadnji besedo poslanci!

— **Navihana žepna tata.** Dne 30. m. mes. je prišel posestnik Mihael Sapčič iz Pribanc v Črnomelj na semenj kupovat par volov. Dva »mešetarja« sta izvohala, da ima Sapčič pri sebi 400 K denarja. Eden ga je pregovoril, da naj gre z njim v neko vas pri Črnomlju, kjer bo kupil boljše in cenejše vole. Med potjo je mešetar ternal proti Sapčiču, da je izgubil listnico z denarjem in začel preiskovati Sapčiča. Potegnil mu je denarnico iz žepa in vzel denar iz nje, potem jo pa vtaknil Sapčiču nazaj v žep, češ, da ni prava. Sedaj pa zavpije zadaj drugi lopov: »Tukaj je najditelj!«, nakar se je Sopčič obrnil, »mešetar« jo je pa popihal v bližnji gozd, kamor mu je sledil tudi ta. Ko je Sapčič pogledal v listnico, je opazil, da je padel v roke lopovoma, ki sta mu pobrala ves denar.

— **Pivo.** Od Device Marije v Polju se nam piše: Na polnoštevilno obiskanem sestanku gostilničarjev iz občine D. M. v Polju in Dobrunje dne 5. t. m. v Vevčah se je sklenilo prodajati pivo vrček 22 h in tri desetinke po 14 h; poleg tega pa, da bodo z vsjo močjo vplivali na goste, da bodo mesto piva pili vino. Pri nas pivopivci odločno vztrajajo in ne pijo piva, temveč rajši vino. Ko bi se zgodilo to povsod, gotovo bi pivovarnarji prodajali pivo po prejšnji ceni.

— **Vintgar v nevarnosti.** Skrajna nevarnost preti našemu prelepemu Vintgarju pri Gorjah, ki je ena izmed najvažnejših

privlačnih točk za tujski promet na Gorenjskem. Vlada namerava vso vodo tik pod Žumrom zajeti ter jo uporabiti za proizvodnjo električne sile. S tem izgubi prelepa soteska Vintgar prav vse in ni treba omenjati, da bi se s tem učinila neizmerna škoda celi okolici in tudi Bledu. Radi tega mislimo, da je treba napeti vse sile, da se ta nakana prepreči. Mislimo, da se morajo ganiti vsa prometna društva v celi okolici, to je: v Gorjah, na Bledu, v Radovljici; na čelo cele akcije pa naj stopi »Deželna zveza za tujski promet na Kranjskem« ter naj stori najenergičnejše korake proti temu. Znano nam je, da se je svoj čas nameravalo tudi sloveči »Gesäuse« tako vporabiti, a storili so se energični koraki, ki so tudi izdali. Res čudno je, če se na eni strani deluje od strani vlade na ohranjenje prirodnih krasot, na drugi pa se hoče tako prirodno krasoto popolnoma uničiti. Ali pa je ohranjenje prirodnih krasot potrebno le v nemških pokrajinah, dočim naj se v slovenskih uničujejo najlepše prirodne krasote. To zadevo najtopleje priporočamo našim društvom, ki imajo namen pospeševati tujski promet na Kranjskem. Prosimo pa tudi naše gospode poslance, naj se z vsjo vneto primejo te stvari ter naj store vse, kar je le mogoče, da se ta nameravani atentat ne izvrši na naši prelepi domovini.

— **Telovadba v Črni gori.** Črnogorska vlada je naprosila češko sokolsko zvezo, naj ji pošlje telovadnega učitelja, ki bo poučeval črnogorske častnike v telovadbi. Češka sokolska zveza pošlje v Črno goro g. Viljema Kukeca, kateri ostane tam tri mesece. G. Kucec je Slovenec in je sedaj vadiatelj v Pragi.

— **Priden otrok.** Mala Micika Kramaršič, revizorjeva hčerka v Ljubljani, nam je poslala prvo svetlo jubilejno kronico za S. K. S. Z. Za malega otroka ne mala žrtev! Ko bi vsaj že vsak odrasli naš somišljenik hotel toliko žrtvovati!

— **Nova hrvaška drama.** Uprava zagrebškega gledališča je sprejela najnovejšo dramo dr. Milana Ogrizovića: »Hasanaginica« ter jo uprizori v prihodnji sezoni. Gradivo je vzeto iz znane balade istega naslova.

— **Osješke trdnjavske obkope** in druge naprave demilirajo.

— **Ustrelil je svojega kolego orožnika** Rončevića v Banjaluki neki orožnik ter potem ustrelil še sebe.

— **Angleška eskadra** je priplula večeraj v Trst. Bojne ladje so sledeče: »Queen«, »Prince of Wales«, »Glory«, »Goliath«, »Suffolk« in torpedovka »Kussar«. Poveljnik: admiral Drury. Sprejem je bil sijajen. Angleški častniki se podajo v Lipico ogledat si ondoto dvorno žrebčarno.

— **Demonstracije** proti Hrvatom so zadnje dni uprizarjali v Zadru laški abiturienti.

— **Toča** je pobila v Noskovicah na Hrvatskem dve tretjini setev.

— **Mačuh na Sušaku** pojenja. Zadnjih 14 dni je bil naznanjen samo en nov slučaj te bolezni.

— **Konjski tramvaj** vdobi Samobor. Uporabijo zagrebško vozno gradivo, kadar bo v Zagrebu otvorjen električni tramvaj.

— **Bogoljuba številka 7.** je izšla in bo danes in jutri razposlana.

— **Nov ročni gasilni stroj.** Vladoj Pramberger v Zagrebu je izumil nov ročni gasilni stroj »Salvator«. Načelo je isto, kakor pri aparatu »Minimax«. Prednost novega aparata je v tem, da se dá uravnati količina izpuščene vode, da je izključena nevarnost eksplozije in da je po ceni. Stroj z dvema patronama, za dvakratno uporabo, stane 40 kron. Prošlo soboto so v Zagrebu poskušali novi stroj pred strokovno komisijo. Uspeh je bil sijajen.

— **Medveda je ustrelil** v Bootjacku pri Calumentu Slovenec Anton Plut. — Smrt v jami. 300 čevljev globoko je padel in se ubil v Calumetu v Ameriki 18 letni Jurij Bukovec. Doma je bil pri Nemški Loki.

Ljubljanske novice.

Iz **Za pogorelce na Bledu** priredi častniški zbor c. in kr. pešpolka Leopolda II. št. 27 v sredo, dne 8. julija t. l., ob 8. uri zvečer na vrtu hotela »Union« velik vojaški koncert. Na programu je: Bizet: L'Arlesienne; Čajkovsky: Capriccio italien; Wagner: overtura »Tannhäuser«; Parma: Mina, valček iz operete »Nečak«; Neumayer: Baletna godba; Verdi: Aida; Lehar: Triumf-koračnica. — Pri slabem vremenu se vrši koncert v veliki dvorani. Opozarjamo občinstvo na ta znameniti koncert. Ta koncert boji jutri zbirališče ljubljanskega občinstva!

Iz **Sv. maša na Rožniku** bo prihodnje nedeljo ob 8. uri zjutraj. K sv. maši na Rožnik uljudno vabi vse članice in vse somišljenike ženske oddelke »Slovenske krščansko-socialne zveze«.

Iz **Varleté-predstava** »Toni Darce igra danes v restavracijskem lokalu hotela

»Union«. V družbi se nahaja znani dunajski komik Haupt. Program je decenten.

Iz **Osebnosti vesti.** Deželnovladni svetnik g. Viljem Haas je poklican v c. kr. ministrstvo za javna dela. V isto ministrstvo pride tudi okrajni komisar Karol baron Schlosser.

Iz **Vlomi.** Včeraj je neki tat vlomil vrata pri posestniku Jožefu Prusniku v Zgornji Zadobrovi št. 5 in mu ukradel 18 kron denarja, star samokres, zlat poročni prstan in dva druga zlata prstana ter srebrno uro z debelo srebrno verižico, ki je imela za obesek Marije Terezije tolar. — Tudi na Brezovici so pred kratkim lopovi vlomili v hišo Uršule Adamičeve ter ji odnesli zlat prstan in 24 kron denarja. — Ravnotako so te dni prišli tatovi v stanovanje Ivana Mlinarja na Glincah in odnesli za 90 kron ženske obleke. — Predvčerajšnjim se je pa neki tat vtilhotapil v hišo gostilničarja Ivana Kanca v Podsmreki ter ukradel hlapcu Marenkotu za 34 kron obleke.

Iz **Podaljšanje davčnih olajšav za Ljubljano.** Davčni odsek je sklenil, da predlaga v zbornici, naj se sklone postava, po kateri se podaljša doba za 18-letno davčno prostoto od 2. julija 1910. Postava naj bi veljala od 3. t. m. nadalje.

Iz **Pot skozi tivolski gozd proti Spodnji Šiški** je od lanske zime sem vsled sanjkanja nad Švicarijo vsa razdrapana. Čas bi pač že bil, da bi jo magistrat ali pa športni klub spravila v prejšnji stan. Saj tod prostor sploh ni sposoben za sanjkanje. To trde vsi ljudje, ki o športih kaj razumejo!

Iz **Preselil se je operater kurjih očes.** g. Vencel Pexa, na Karlovske ceste št. 7.

Iz **Prošnje aktivnih vojakov za dopust ob času žetve** so le tedaj kolka proste, če so prošnje spisane na takozvani vprašalni poli, sicer pa morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, kakor vse vloge na oblastva. Te vprašalne pole se dobivajo v Ljubljani v mestnem vojaškem uradu v »Mestnem domu«, sicer pa pri pristojnem okrajnem glavarstvu, kjer se dobivajo tudi vsa druga tozadevna pojasnila.

Iz **Izgubila se je zlata damska ura** s pokrovom, ki ima v modrem emajlu gravirano pastarico v rokokoslogu. Najdite-lja se prosi, da jo odda proti dobri nagradi uredništvu »Slovenca«.

Iz **Našel je železniški uslužbenec** gospod Alojzij Bernardi med Spodnjo Šiško in prehodom južne železnice denarnico z manjšim zneskom denarja in jo oddal stražniku.

Stajerske novice.

Iz **Mladeniški shod pri Sv. Trojici v Slov. goricah** se je vršil preteklo nedeljo v najlepšem redu in ob številni udeležbi. Govorili so dr. Hohnjec, zastopnika Z. T. O., br. Vojteh Jeločnik in br. Franc Puc, zastopnik koroških Slovencev mladenič Krof iz Pliberka ter dolga vrsta drugih govornikov. Ta shod je zopet jasno pokazal, kako narašča mladeniško gibanje po Slovenskem. Obširnejše poročilo o tem shodu še prinesemo.

Razne stvari.

Iz **socialne demokracije.**

Brno. »Budonost« piše: Brebički socialnodemokratski odbor je pozval na odgovor sodruga Sykora, ker si je prilaštil neopravičeno 422 kron. Odgovoril je svojim očitateljem v seji: »Nimam ničesar, ne dam ničesar, vsi kradete!« Ko so zagrozili s sodiščem, je odgovoril: »Potem povem, kako se pri nas krade!« Pred sodišče ni prišel.

600 poslopij pogorelo.

Iz Lvova poročajo, da je v kraju Podubce pogorelo 600 poslopij. Nad tisoč oseb prenočuje na prostem.

Polovica mesta zgorela.

V Three Rivers Que v Ameriki je zgorelo 300 hiš, skoraj ves trgovski del mesta.

Reforma papeževih oblastnij. Včeraj je izšel papežev dekret o reformi oblastnij svete stolice. Dekret se deli v tri dele.

Noge, roke in prste si je sam zlomil v Hanoverju zblazneli delavec Jožef Erdmann.

Umrl je v Peterburgu grof Nikola Ignatiev, bivši ruski poslanik in bivši minister notranjih zadev.

P. Kolb, ki letos obhaja srebrni duhovniški jubilej, je imenovan za častnega

občana občine Breitenbach na nemškem Češkem.

Katarina Schratt je došla v Išel in stanuje, kakor ponavadi, v svoji vili »Felicitas«.

900 Čehov z Dunaja je pretekla praznika obiskalo praško jubilejno razstavo.

— **Slovaki za černovske žrtve.** Slovaki so za žrtve v Černovi nabrali 50.000 kron. S to vsoto so kupili v liptavski županiji veliko posestvo, ki ga sparcelirajo in porazdele med vdove in sirote narodnih mučenecov.

Grof Saint Simon — svetnik. Bivši madžarski ministrski predsednik Banffy je nekega dne spustil v ogrskem državnem zboru jako dolgo in sila »učeno« govoro, v kateri je neprenehoma navajal svetega Simona. Socialisti so se temu svetniku grozno krohotali. Ta »sveti« Simon namreč ni nihče drug nego francoski socialist grof Saint Simon. Mora biti pač zelo izobražen ta Banffy, pa še francoski tudi zna!

Blamaža spiritistov. Nedavno je razpisal Gustav Le Bon s podporo princa Rolanda Bonaparte in dr. Dariexa nagrado 2000 frankov za medij, ki pri dnevni svetlobi more vzdigniti na mizi ležeč mal predmet, ne da bi se ga dotaknil. Samo pet oseb se je oglasilo, da poizkusijo srečo, a prišli ste samo dve osebi, ki sta si stvar ogledali, potem pa odšli, ne da bi se vrnili. Fijasko za spiritiste je torej popoln posebno, če se upošteva, da odlični spiritisti sedanosti, dr. Maxwell, zagotavlja, da svetloba dneva ne ovira dela spiritistov. Spiritisti zdaj pravijo, da so pred 40 leti duhovi vzdignili celo mizo, na kateri je bilo za 75 kg težkega kamenja. Nam se pa zdi čudno, da bi mediji, ki so pred 40 leti vzdignili 75 kg, sedaj ne mogli vzdigniti niti par gramov. 2000 frankov zaslužiti v dveh minutah in rešiti »važno znanstveno vprašanje« bi se pač izplačalo.

Dragocen rokopiš »ode Bogu« slavnega pesnika Petra Preradovića je poklonil družbi »Braće hrv. zmaja« sin pesnikov, fregatni kapetan Dušan Preradovič. Rokopiš bo shranjen v mestnem muzeju zagrebškem.

MLADOČEŠKI PORAZ.

Praga, 7. julija. Pri deželnozbornskih volitvah v Kraljevih Vinohradih je zmagal češki narodni socialc Choc s 4497 glasovi proti mladočeškemu kandidatu dr. Vejvaru, ki je dobil le 3819 glasov. Prej je zastopal Kraljeve Vinohrade rajni dr. Herold.

REDOVNIK ODPADNIK.

Opava, 7. julija. Katoličanstvo je zapustil in prestopil k starokatolikom redovnik in katehet Severin Rossa.

DEMONSTRACIJA PROTI RAUCHU V KARLOVCU.

Ker je občinski načelnik Banjavčič v Karlovcu izjavil, da bo sprejel barona Raucha kot gosta v svojo hišo, je odstopil ves občinski zastop v Karlovcu, občinstvo pa je priredilo Banjavčiču veliko demonstracijo. Ko se je Rauch peljal z avtomobilom skozi Karlovec, je občinstvo tako demonstriralo, da se Rauch niti za trenotek ni ustavil v Karlovcu. Rauch se je peljal v Liko, da izvrši ono oproščenje od mitniških prispevkov, kar je izposlovala že prejšnja narodna vlada.

SRBIJA.

Ko pritrde kompromisu poslanci obeh radikalnih klubov, predloži Velimirovič kralju **ново ministrsko listo.** — Srbski častniki nobe **ново uniformo** po francoskem vzorcu. Stala bo 10.000.000 frankov.

TAJNA POGODBA MED NEMČIJO IN TURCIJO.

»Italia all' Estero« poroča, da je imela v Yildiz Kiosku vojaška komisija več sej, ki sta se jih udeležila tudi von Goltz paša in nemški general Hoffmann. List pravi, da se je šlo za to, koliko vojakov bi morala mobilizirati Turčija v slučaju vojske. Posvetovanja imajo baje namen, da se pripravi tajna zveza med Nemčijo in Turčijo. »Italia all' Estero« to objavlja očitvidno, da že poveča razdor med Nemčijo in drugimi velevladmi.

VOJAŠKA VSTAJA V PARAGVAJU.

V Paragvaju je izbruhnila vojaška vstaja. Predsednik in vojni minister sta nastopila z zvestimi četami, s policijo in z ognjegasci proti vstašem. V pouličnih bojih je bilo baje ubitih in rajenih v Asuncionu več sto oseb.

V Buenos Ayres je došlo poročilo argentinskega poslaništva v Assumptionu, ki potrjuje, da so **zmagali uporni vojaki**, da je poražena vlada in da je **pobegnilo več ministrov v poslaništvu.**

ODSTOP NEMŠKEGA VOJNEGA MINISTRA.

Nemški vojni minister pl. Einem najbrže odstopi. Sprl se je z grofom Zeppe-

